

Verslag concept

Statencommissie

Datum	:	20 november 2023
Commissievoorzitter (plv.)	:	Dhr. C. Vonk
Commissiegriffier	:	Dhr. C. Borst
Telefoonnummer/e-mail	:	023-514 4628 / corne.borst@noord-holland.nl

Aanwezig:

5	Commissievoorzitter	Dhr. C. Vonk
	Commissiegriffier	Dhr. C. Borst
	Leden van de commissie	
	BBB	dhr. G. Vendrig, mw. I. De Sain
	VVD	mw. G. Bakker, mw. L. Ouderkerken
10	GroenLinks	Statenleden T. Van Wijnen, R. Bwefar
	D66	dhr. S. Mulder, mw. K. Jansen
	PvdA	dhr. T. Wallaart, dhr. J. Stam
	JA21	dhr. I. Mantel, mw. C. Gordijn
	CDA	mw. W. Koning-Hoeve, dhr. S. Dijk
15	FvD	dhr. J. Dessing, mw. R. De Knegt
	PvdD	Statenleden I. Haas, J. Hollebeek
	PVV	dhr. R. Van Tiggelen
	SP	dhr. M. Dijksen, mw. H. Bouhrel
	CU	dhr. M. Klein, mw. J. Hoogendoorn- Van der Maarl
20	50PLUS	dhr. V. De Jong, dhr. H. Stulemeijer
	Volt	mw. J. Schneemann, dhr. B. Bonekamp
	Gedeputeerden	dhr. J. Beemsterboer, gedeputeerde R. Kocken
25	Afwezig	
30	Notulist	Notuleerservice Nederland/dhr. J. Goring

Agenda

35	1.	Opening en mededelingen
	2.	Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, Strategische Agenda, lijsten moties en toezeggingen
	3	Insprekhalftuur

- 40 4 A-agenda Financiën
- 4.a. Financiën: Laatste Begrotingswijziging 2023
5. A-agenda Landbouw, Visserij, Dierenwelzijn, Faunabeheer, PPLG en Cultureel Erfgoed
- 5.a Dierenwelzijn/faunabeheer: Initiatiefvoorstel PvdD Beperking Hobbyjacht en het advies van GS aan PS over het initiatiefvoorstel
- 5.a.1 Faunabeheer: C naar B verzoek Goedkeuring Faunabeheerplan Wildsoorten 2023–2029
- 45 5.b Cultureel Erfgoed: Zienswijze PS op de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling sitehouderschap werelderfgoed Hollandse Waterlinies
- 6 Rondvraag gedeputeerde **Beemsterboer**
- 7 A-agenda Natuur, Landschap, Water en Bodem
- 7.a Natuur: Programma Natuurnetwerk 2024
- 50 8 Sluiting

1. Opening en mededelingen

De **voorzitter** opent de vergadering om *13.15 uur* en heet alle aanwezigen welkom.

55 *Mededelingen voorzitter*

* Er is voldoende quorum. De vergadering kan dus voortgang vinden.

* De vergadering wordt live uitgezonden.

60 * Er zijn drie rondvragen aangemeld voor gedeputeerde **Beemsterboer** en toegevoegd aan de agendabijlage in iBabs.

* Voor het inspreekhalftuur hebben zich vier sprekers aangemeld. Eén spreker zal online spreken.

* Mevrouw **Hoogendoorn** van de ChristenUnie heeft een voorstel voor een werkbezoek aan Huiberts Biologische Bloembollen. Zij zal dit toelichten.

65 *Toelichting voorstel*

Mevrouw **Hoogendoorn** (ChristenUnie) zegt dat Huiberts Biologische Bloembollen zich heeft ontwikkeld op een steeds meer duurzame teelt van bloembollen en een voorbeeld is voor de sector.

De Staten hebben zich uitgesproken voor meer ontwikkeling op dit gebied. Het is daarom goed om zelf te aanschouwen wat de biologische bollenboer te bieden heeft. Zij hoopt op steun voor de organisatie van een werkbezoek.

70

Mevrouw **Koning** (CDA) vindt dit een goed idee. Zij wil echter dat de commissie zo volledig mogelijk wordt geïnformeerd. Daarom vraagt zij om deelname van andere bollentelers die goede redenen hebben om nog niet over te gaan tot biologische bollenteelt.

De heer **Dessing** (FvD) sluit zich aan bij de opmerking van mevrouw **Koning** (CDA).

75 De heer **Mantel** (JA21) sluit zich eveneens aan bij de inbreng van mevrouw **Koning** (CDA) en de heer **Dessing** (FvD).

De heer **Vendrig** (BBB) sluit zich aan bij de vorige sprekers.

Mevrouw **Bouhlef** (SP) sluit zich aan bij de vorige sprekers en vraagt om het bezoek op een maandag te organiseren.

- 80 De **voorzitter** concludeert dat er draagvlak is voor het werkbezoek en zegt toe dat het georganiseerd zal worden.

2. Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, Strategische Agenda, lijsten moties en toezeggingen

- 85 De **voorzitter** constateert dat er geen opmerkingen binnengekomen zijn over de agenda. Deze wordt dan ook vastgesteld.

De **voorzitter** zegt dat er geen opmerkingen binnengekomen zijn over het verslag.

- 90 Statenlid **Bwefar** (GL) vraagt om op pagina 6 van het verslag te vermelden dat het statenlid behoort tot GroenLinks en niet tot de PvdA.

De heer **De Jong** (50PLUS) verwijst naar regel 295 uit het verslag van 9 oktober en vraagt om enige souplesse van de voorzitter indien statenleden vragen aan elkaar willen stellen.

Verwijzend naar regel 110 uit het verslag van 12 oktober, vraagt hij of reeds bekend is wanneer de daarin genoemde technische briefing wordt georganiseerd.

- 95 De **voorzitter** zegt dat de eerste opmerking van de heer De Jong wordt meegenomen in de verslaglegging. Ten aanzien van de tweede zegt hij de agendacommissie zich hierover buigt.

Statenlid **Bwefar** (GL) plaatst een correctie op haar eerdere inbreng: in plaats van pagina 6 werd pagina 4 bedoeld. Om precies te zijn: in de passage over het budget voor beheer van natuur en zorg wilde dieren.

- 100 Over de lijst met moties en toezeggingen zijn geen opmerking binnengekomen. De **voorzitter** zegt dat daarmee alle stukken van dit agendapunt zijn vastgesteld.

3. Inspreekhalftuur

- 105 *Mevrouw **Volkers** van de Stichting ter behoud van het Schoorlse- en Noord-Kennemerduinengebied is de eerste inspreker.*

Mevrouw **Volkers** schetst het besluitvormingsproces rond de kap van 95 hectare dennenbos en de goedkeuring van het beheerplan voor Schoorl. Zij laakt de rollen die o.a. de provincie Noord-Holland, Staatsbosbeheer, Landschap Noord-Holland, het RVO en de gemeente Bergen hierbij gespeeld hebben.

- 110 Mevrouw **Volkers** noemt hierbij namen en functies van verschillende hoofdrolspelers en twijfelt aan hun intenties. Zij besluit met de opmerking dat er geen sprake is van goed bestuur en daarom is verzet noodzakelijk.

*Vragen van de commissie aan mevrouw **Volkers***

- 115 Mevrouw **De Sain** (BBB) vraagt om duiding van de genoemde 95 hectare bos.

Mevrouw **Volkers** antwoordt dat er uitgegaan is van 145 hectare en daarvan is 45 hectare verbrand. Hierdoor resteert er 95 hectare. Zij maakt tevens melding van een intern rapport waarin sprake is van verbranding van 85 hectare bos.

- 120 De heer **Dijksen** (SP) vraagt of er een WO-verzoek is ingediend en zo ja: zijn alle documenten verkregen?

125 Mevrouw **Volkers** zegt dat er, op advies van PWN, WO-verzoeken zijn ingediend bij de gemeente Bergen en de provincie Noord-Holland. Beide organisaties geven aan dat zij niet over de opgevraagde gegevens beschikken. Dit zou betekenen dat de gemeente Bergen een vergunning heeft verstrekt zonder over de cijfers van de zuurgraad te beschikken.

Mevrouw **Gordijn** (JA21) vraagt waar de compenserende boomkap zal plaatsvinden.
Mevrouw **Volkers** antwoordt dat de herplant zou moeten gebeuren in het natuurgebied.

130 Mevrouw **De Knegt** (FvD) vraagt hoe het kan dat Staatsbosbeheer en de provincie 'gewoon doorgingen' ondanks de protesten in 2007.

Mevrouw **Volkers** somt een aantal mogelijke verklaringen op:

1. Aan de bezoekers van de voorlichtingsavond is verteld dat het concretiseren van de beheerplannen werd doorgeschoven naar de beheerplannen.
2. De zienswijzen van de bewoners zijn van tafel geveegd.
3. Burgers zijn afgewezen als belanghebbende omdat ze 'te ver zouden wonen'.
- 135 4. Nederland heeft nooit de aanmeldingsgegevens geopenbaard. Hierdoor kunnen aanwijzingsgegevens niet geverifieerd worden met de besluiten.

140 De heer **Wallaart** (PvdA) vindt het bezwaarlijk dat de integriteit van personen door mevrouw **Volkers** ter discussie is gesteld vanwege het enkele feit dat zij dubbele bestuursfuncties hebben. Met uitzondering gedeputeerde **Beemsterboer** zijn deze personen hier niet aanwezig. Zij kunnen zich dus niet verdedigen.

145 Van de **voorzitter** krijgt mevrouw **Volkers** niet de gelegenheid om te reageren op de opmerking van de heer **Wallaart** (PvdA). De **voorzitter** zegt dat het niet de bedoeling is om met elkaar in debat te gaan bij het inspreken.

Mevrouw **Bouhlef** (SP) maakt een punt van orde: zij vindt het 'gek' dat mevrouw **Volkers** niet mag reageren op de gemaakte opmerking.

150 De **voorzitter** herhaalt dat het niet de bedoeling is om in debat te gaan met insprekers. De opmerking van de heer **Wallaart** (PvdA) vat hij op als zijnde gericht aan de Staten.

Mevrouw **Bouhlef** (SP) zegt dat mevrouw **Volkers** de namen van personen noemde. De Staten hebben dus geen namen genoemd.

155 De **voorzitter** zegt dat de opmerking van de heer **Wallaart** (PvdA) niet gaat over de wijze waarop mevrouw **Volkers** de Staten toespreekt, maar wel over de Statenvergadering.

*De heer Van **Bourgonje** is de tweede inspreker. Hij is toeristisch ondernemer te Schoorl.*

160 De heer Van **Bourgonje** maakt zich grote zorgen over de toekomst van het Schoorlse duingebied en zegt dat het gebied zeer wordt gewaardeerd door zijn zowel binnenlandse als buitenlandse gasten. Met name de unieke overgangen tussen duinen, heide, loof- en dennenbos worden hogelijk gewaardeerd. Hij breekt een lans voor behoud van het dennenbos en zegt dat dit type bos prima gedijt in het klimaat dat voorspeld wordt voor het jaar 2050. Dan heerst hier een klimaat dat vergelijkbaar is met dat van Bordeaux. In tegenstelling tot dennenbomen, gedijen typische Hollandse bomen hier niet meer in. De heer Van **Bourgonje** sluit af met een oproep tot behoud van de natuur in Schoorl.

De **voorzitter** constateert dat er geen vragen zijn voor de heer **Bourgonje**.

170 De heer **De Haan** is de derde inspreker. Hij spreekt in namens de Fietzersbond Bergen.

De heer **De Haan** zijn pleidooi is gericht tégen het opheffen van het fietspad Blijdensteinsweg en vóór het behoud van het fietsnetwerk. Door het provinciale voornemen om het gebied waardoorheen het fietspad loopt uitsluitend te bestempelen tot natuurgebied, zal het fietspad omgeleid moeten worden.

175 Dit leidt tot verslechtering van het netwerk. Voorts worden er geen maatregelen getroffen tegen zandverstuivingen die het fietspad nu al teisteren.

De fietzersbond Bergen verzet zich tegen deze ontwikkeling en draagt in een gepubliceerde nota een achttal oplossingen aan voor behoud van het fietspad.

180 De heer **De Haan** roept de commissie op om verkokerd beleid tegen te gaan en Gedeputeerde Staten te vragen om een onafhankelijk onderzoek waarin serieus onderzoek wordt gedaan naar mogelijkheden om het fietsnetwerk te behouden.

*Vragen van de commissie aan de heer **De Haan**.*

De heer **Mantel** (JA21) vraagt hoeveel fietsers er op jaarbasis gebruikmaken van dit fietspad.

185 De heer **De Haan** zegt dat hij op een redelijke dag 200 fietsers per uur telt. Vervolgens zegt hij: 'dat zijn er dan per etmaal 2000, als ik het met tien mag vermenigvuldigen. Dus je moet het met acht-en-een-half'.

Statenlid **Hollebeek** (PvdD) vraagt naar de aard van de omleiding 'in kilometers of afstand grofweg'.

190 De heer **De Haan** antwoordt dat PWN en Staatsbosbeheer uitgaan van twee kilometer. Hij pleit voor een omleiding van maximaal 800 meter, in de variant met een fietsbrug zoals geschetst wordt in de door hem genoemde nota.

De heer **Vendrig** (BBB) vraagt of er alternatieve oplossingen zijn aangedragen en wil weten wat de reacties daarop zijn.

195 Volgens de heer **De Haan** is er eind november vorig jaar een vijftal oplossingen middels een nota aangedragen en recentelijk is er een nieuwe nota gepubliceerd. Hij weet niet of de commissie deze nota heeft ontvangen en zegt dat de aangedragen oplossingen zijn afgewezen op basis van oneigenlijke argumenten.

De **voorzitter** meldt dat de notitie nog niet is verspreid. Het zal worden gedeeld met de commissie.

200 De heer **Dessing** (FvD) heeft een ordepunt en betreurt het dat de notitie niet tijdig is gedeeld met de commissie. Tijdige ontvangst had geleid tot beter onderbouwde vragen vanuit de commissie, ventileert hij als mening.

De **voorzitter** kondigt de vierde inspreker aan: mevrouw **De Jong** van Fauna4Life. Hij zegt dat haar bijdrage gerelateerd is aan agendapunt 5.b: Beperking Hobbyjacht. Hij stelt voor om haar inbreng te betrekken bij de bespreking van dit agendapunt.

205

Mevrouw **De Jong** betoogt dat jacht uitsluitend betrekking heeft op het doden van de vijf soorten: haas, konijn, wilde eend, fazanten en houtduiven. Jacht gebeurt puur voor eigen plezier en dient geen enkel maatschappelijk nut. Derhalve is jacht dus strijdig met het uitgangspunt van de wet: het beschermen van in het wild levende dieren. Op landelijk niveau gaat het niet goed met de jachtwildsoorten. Haas en

210 konijn zijn reeds geplaatst op de Rode Lijst en de mate van instandhouding van de drie andere soorten is matig en vertoont een dalende trend in Noord-Holland. De oorzaak hiervan ligt niet voor 100 procent bij de jacht maar het doden van dieren draagt niet bij aan herstel van de staat van instandhouding.

215 Daarom roept mevrouw **De Jong** de provincie op om de soorten te beschermen door o.a. de jacht op eigen gronden niet te verhuren en lopende jachtpachtcontracten niet te verlengen.

Vragen aan mevrouw De Jong.

220 Mevrouw **De Sain** (BBB) vraagt om een reactie nu uit cijfers van de Sovon blijkt dat de staat van de genoemde soorten in Noord-Holland, in vergelijking met de rest van het land, gunstig is. Mevrouw **De Jong** antwoordt dat het zeker niet goed gaat in Noord-Holland. Dit blijkt uit het faunabeheerplan.

De heer **Wallaart** (PvdA) vraagt of Fauna4Life bereid zou zijn om een zetel in te nemen in de Faunabeheereenheid.

225 Mevrouw **De Jong** vreest voor 'misbruik' van de aanwezigheid van Fauna4Life in de Eenheid. Daardoor zouden zij plannen waar zij niet achter staan, legitimeren.

De heer **De Jong** (50PLUS) merkt op dat er een verbod op jagen wordt afgekondigd indien de wildstand onder druk staat.

De **voorzitter** bedankt de heer **De Jong** (50PLUS) voor zijn opmerking.

230 Statenlid **Haas** (PvdD) vraagt op welke wijze wordt vastgesteld dat de trends dalende zijn. Mevrouw **De Jong** verwijst naar het Sovon voor het antwoord op de vraag. Zij merkt tevens op dat het tellen op een wetenschappelijk verantwoorde wijze gebeurt.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) vraagt naar de andere oorzaken van de terugloop in populatie.

235 Mevrouw **De Jong** verwijst naar het voedselaanbod, stikstof en de afnemende hoeveelheid natuur als medeveroorzakers.

Statenlid **Bwefar** (GL) wil weten welke suggestie mevrouw **De Jong** meegEEft aan de commissie.

Het niet meer verhuren van jacht op provinciegrond wordt vervolgens door mevrouw **De Jong** benoemd als een in te voeren maatregel.

240 Mevrouw **Koning** (CDA) constateert dat er geen gebrek is aan graslanden. Die worden juist versterkt door stikstof. Zij vraagt daarom om uitleg van de uitspraak dat de dieren (konijnen en hazen) het moeilijk hebben door stikstof.

Mevrouw **De Jong** benadrukt dat zij doelt op alle soorten en niet specifiek op konijnen en hazen. Daarnaast leven konijnen niet op graslanden.

245 De **voorzitter** rondt het insprekhalffuur af.

4. A-agenda Financiën

4.a Financiën: Laatste Begrotingswijziging 2023

250 *In de provinciale begroting wijzen Provinciale Staten toe voor welke doelen de provincie haar beschikbare middelen inzet. Deze laatste begrotingswijziging omvat een bijstelling van de verwachte inkomsten en uitgaven in 2023 op basis van de huidige verwachtingen.*

Het doel is het uitbrengen van een advies aan PS over onderwerpen in de laatste begrotingswijzigingen die betrekking hebben op de commissie Landelijk Gebied.

255

Eerste termijn commissie

De heer **Vendrig** (BBB) stelt een tweetal vragen:

260

1. Op welke wijze komt de op pagina 26 vermelde 2,3 miljoen euro ten goede aan de PAS-melders en wat is het verband met de voorbereiding op het PPLG?

2. Waarom is gekozen voor de op pagina 28 vermelde 1,8 miljoen euro voor afkoop van het beheer door Rijkswaterstaat?

265

De heer **Wallaart** (PvdA) memoreert dat er 18,5 miljoen minder dan gepland, besteed gaat worden aan natuur. Daarnaast wordt er 30 miljoen in plaats van 52,5 miljoen uitgegeven aan biodiversiteit.

Ten aanzien van dit laatste vraagt hij zich af hoe dit verschil van ruim 40 procent is ontstaan.

Van GS wil hij weten wat er gedaan gaat worden om de natuurmotor weer op gang te brengen.

Hij doet een voorstel ter besteding van de overgehouden 20 miljoen van het afgelopen jaar en verwijst naar een eerder idee van zijn collega Leerink. Die vroeg om voor ieder van de vijf gebieden een lijst met drie topprioriteiten voor verwerving en inrichting te maken en die met voorrang op te pakken.

270

Statenlid **Van Wijnen** (GL) sluit zich aan bij de betogen van de heren **Wallaart** (PvdA) en **Vendrig** (BBB) en vraagt waar de 2,3 miljoen van het Rijk voor PPLG aan uitgegeven gaat worden. In de stukken over PPLG heeft het statenlid geen informatie hierover aangetroffen. In het kader van de actualiteit had het statenlid dit wel op prijs gesteld. Het statenlid vraagt ook om een toelichting op de keuze om vijf ton uit te geven aan stalmaatregelen terwijl de verbetering van de natuur vanuit stalmaatregelen regelmatig bekritiseerd wordt.

275

Statenlid **Hollebeek** (PvdD) wijst op eerdere pleidooien van zijn fractie om meer geld uit te trekken voor de wildopvang en de toezegging van gedeputeerde **Beemsterboer** om daar een inventarisatie van te maken én zijn welwillendheid om daar 'boter bij de vis' te doen. Het statenlid vraagt om hier vaart achter te zetten, gegeven de onderbesteding van 2,2 miljoen op waterrecreatie.

280

Ook de heer **Mulder** (D66) wil weten hoe de 2,3 miljoen van het Rijk voor PPLG uitgegeven gaat worden. Voorts wil hij weten hoe de onderbesteding van 18,5 miljoen 'beter te krijgen'. Ten aanzien van de 1,6 miljoen door ombuigingen in het coalitieakkoord, waardoor een aantal activiteiten en onderzoeken tijdelijk 'on hold' gezet zijn, wil hij verduidelijking over: de cijfers, andere plannen die on hold gezet zijn en het waarom van die keuzes.

285

Tot slot vraagt hij om informatie over de onderbesteding van 1,5 miljoen voor de Stelling van Amsterdam, alwaar de twee projecten worden afgebouwd.

290

De heer **De Jong** (50PLUS) constateert dat onttrekkingen uit de reserves resulteren in een positief begrotingsresultaat over 2023. Hij verzoekt GS om nauwkeurigere bijstellingen op de begroting zodat er geen gecreëerde afwijking op de begroting van 2023 ontstaat en vraagt waarom er gekozen wordt voor broekzak/vestzak op de begroting. De heer **De Jong** (50PLUS) vraagt naar de reden achter het kleinere aantal aanvragen dat geleid heeft tot een verlaging van het budget voor de **UVN-netcongestie (SON)** met 410.000 euro.

295

Hij verklaart dat zijn fractie akkoord gaat met deze begrotingswijziging.

300

De heer **Dijk** (CDA) vraagt naar de reden van het niet verlenen van een tweetal subsidies voor de Stelling van Amsterdam en de mogelijke consequenties voor het onderhouden en instandhouding daarvan. Hij verwijst naar de ontvangen 2,3 miljoen van het Rijk voor PPLG, versnellingsvoorstellen en

PAS-melders en vraagt wat de gedeputeerde specifiek heeft gedaan voor de PAS-melders.

Van de gedeputeerde wil hij weten wanneer deze aan de slag gaat met het uitgeven van stikstofruimte aan PAS-melders en zo neen: waarom niet?

305 Met betrekking tot de portefeuille Groen wil hij weten waarom het actieplan invasieve exoten on hold is gezet, terwijl 'vanochtend' nog gebleken is dat de bestrijding daarvan cruciaal is en hier echt geld voor nodig is.

310 De heer **Mantel** (JA21) wil weten of de 2,3 miljoen gebruikt kan worden voor het vullen van de stikstofbank.

Eerste termijn GS

315 Gedeputeerde **Kocken** erkent dat er in het licht van de actuele urgentie, sprake is van een forse onderbesteding, De gedeputeerde wijst daarbij op de afhankelijkheid van andere partijen als het gaat om de uit te voeren projecten en uit te geven middelen. Vertraging bij een andere partij leidt doorgaans tot vertraging bij de provincie. Voor een deel is deze situatie dus niet op te lossen maar de gedeputeerde zal zich ervoor inzetten dat vrijgemaakte gelden ook daadwerkelijk tot besteding komen. Vragen over PAS-melders en de Stelling laat de gedeputeerde over aan gedeputeerde **Beemsterboer**. De gedeputeerde verklaart dat het on hold zetten van projecten noodzakelijk is vanwege onzekerheid

320 over de te ontvangen financiën.

De heer **Mülder** (D66) vraagt welke projecten er nog meer on hold staan.

Gedeputeerde **Kocken** vraagt om verduidelijking van de vraag.

De heer **Mülder** (D66) zegt dat hij wil weten welke projecten, naast actieplan exoten en actieve soortenbescherming, on hold gezet zijn.

325 **Gedeputeerde Kocken belooft op deze vraag terug te komen.**

Tegen de heer **De Jong** (50PLUS) zegt de gedeputeerde dat hij zijn vraag over de netcongestie mag herhalen in de commissie Leefomgeving.

De voorzitter schorst de vergadering om 14.15 uur.

330 *De voorzitter heropent de vergadering om 14.20 uur.*

Gedeputeerde **Beemsterboer** legt uit dat de 2,3 miljoen van het Rijk bestemd zijn voor de inzet op ambtelijke capaciteit die ingehuurd wordt binnen de gebiedsprocessen.

335 De afkoop van de Groene Uitweg is een boeking van een afgesproken storting door Rijkswaterstaat ten behoeve van dit project.

Reagerend op de inbreng van GroenLinks zegt hij dat de 526.000 euro voor de stalmaatregelen bij de Ronde Hoep, onderdeel zijn van de field lab Groene Hart waarbij bekeken wordt of stikstofuitstoot door middel van innovatie beperkt kan worden.

340 De vraag van D66 over de projecten i.h.k.v. de Stelling van Amsterdam wordt beantwoord met het noemen van twee projecten: project van ca. 0,5 miljoen in de regio Gooi en Vecht en een project van ca. 1 miljoen bij Fort Benoorden Spaarndam. Beide projecten voldoen nu niet aan de subsidievoorwaarden maar de verwachting is dat dit volgend jaar wel het geval zal zijn.

345 In reactie op het CDA zegt de gedeputeerde dat veel agrarische bedrijven, na het stranden van de PAS-opkoop, inmiddels verkocht zijn aan andere partijen. Er wordt nu bekeken of hoe de stikstofbank te vullen om vervolgens PAS-melders te legaliseren. De verwachting is dat de stikstofbank voor PAS-

melder per 1 januari a.s. open zou kunnen gaan.

Tweede termijn commissie

350 De heer **Wallaart** (PvdA) wijst op zijn onbeantwoorde vraag over de drie topprioriteiten binnen vijf gebieden. Daarnaast wil hij weten of gedeputeerde **Kocken** 'een gesprek over gaat voeren' indien een deel van de uitvoeringscapaciteit bij beherende organisaties stukt. Daardoor zou herhaling van hetzelfde punt worden voorkomen.

355 Statenlid **Van Wijnen** (GL) is ontevreden over de beantwoording van de vraag over de vijf ton voor de Ronde Hoep. Het statenlid wijst er wederom op dat stalmaatregelen gedurende de afgelopen vijf jaar juist voortdurend zijn bekritiseerd, terwijl andere maatregelen juist wel bewezen technieken zijn. Gegeven de onzekerheid over de toekenning van gelden vraagt het statenlid wat er dan gedaan wordt met de ambtelijke capaciteit die met de 2,3 miljoen wordt gefinancierd.

360 De heer **Mülder** (D66) sluit zich aan bij de vraag van statenlid **Van Wijnen** (GL) over de 2,3 miljoen: waar gaan de aangenomen ambtenaren mee aan de slag?

De heer **Dijk** (CDA) wil weten hoe de gedeputeerde de stikstofbank gaat vullen.

Tweede termijn GS

365 Gedeputeerde **Beemsterboer** wijst statenlid **Van Wijnen** (GL) erop dat de **stalleninnovatie** ook in het coalitie-accord is opgenomen. Daarnaast wordt niet alleen gebruikgemaakt van bewezen technieken en dit betreft slechts een klein deel van hetgeen gedaan wordt binnen PPLG. Aanvullend op bewezen technieken wordt nu ingezet op het bewijzen van andere nieuwe technieken.
370 Over de inzet van de ambtelijke capaciteit zegt de gedeputeerde dat alvast voorbereidende werkzaamheden worden verricht om de gebiedsprocessen uit te werken.

De heer **Mülder** (D66) vraagt of er alvast kaders meegegeven kunnen worden voor de activiteiten binnen de gebiedsprocessen.

Gedeputeerde **Beemsterboer** antwoordt dat het PPLG op zich al voldoende kaders biedt.

375 Statenlid **Van Wijnen** (GL) spreekt haar teleurstelling uit over het feit dat PPLG voor donderdag a.s. geagendeerd staat, terwijl er nu over een onderdeel daarvan (ambtelijke capaciteit) wordt gediscussieerd.

De **voorzitter** zegt dat de teleurstelling dan geldt voor de **voorzitter** van de andere commissie. Dit is nu echter buiten de orde.

380 Gedeputeerde **Beemsterboer** zegt dat hij zal **laten uitzoeken of de informatie waar nu om gevraagd wordt, reeds bij een eerdere terugkoppeling over PPLG is gedeeld.**

Reagerend op het CDA zegt de gedeputeerde dat in overleg met andere partijen wordt bekeken of hun stikstofruimte kan worden verkregen of aangekocht.

385 Stikstofruimte die overblijft na saldering wordt ook weleens om niet aangeboden. Ook deze ruimte kan gebruikt worden om de stikstofbank te vullen. Hij merkt op dat er nog steeds onduidelijkheid heerst over de noodzaak en uitkomsten van de staatssteuntoets.

De heer **Mülder** (D66) merkt op dat hij nog een antwoord tegoe heeft van gedeputeerde **Kocken**.

Gedeputeerde **Kocken** zegt dat er wel degelijk wat aan exoten is gedaan. Voor het maken van een plan zijn er echter nog geen kosten gemaakt en herstelmaatregelen zijn bekostigd uit een ander budget.

390 De aanpak van exoten is dus niet helemaal on hold gezet. De gedeputeerde biedt aan om in het uiterste geval schriftelijk te antwoorden op de heer **Mülder** (D66) zijn vraag over on hold gezette projecten.

De heer **Mülder** (D66) gaat accoord met het aanbod van de gedeputeerde en merkt op dat deze wijze van beantwoording van vragen zoveel mogelijk vermeden moet worden.

395 De **voorzitter** rondt het agendapunt af met de mededeling dat het advies van de commissie in de vorm van een verslag opgestuurd wordt voor de PS-vergadering van 11 december a.s.

5. A–Agenda Landbouw, Visserij, Dierenwelzijn, Faunabeheer, PPLG en Cultureel Erfgoed

400 5.a Dierenwelzijn/faunabeheer: Initiatiefvoorstel PvdD Beperking Hobbyjacht en het Faunabeheerplan Wildsoorten

De Partij voor de Dieren heeft een initiatiefvoorstel opgesteld over beperking van de Hobbyjacht. Tevens heeft de Partij voor de Dieren samen met de PvdA en GroenLinks een agenderingsverzoek ingediend voor Faunabeheerplan Wildsoorten 2023–2029. Beide stukken zullen gevoegd behandeld worden ter bevordering van de discussie en de voordracht van het initiatiefvoorstel. Het voorstel voor behandeling is adviseren aan PS over de voordracht. De voordracht zal geagendeerd worden voor de PS vergadering van 11 november 2023.

Eerste termijn commissie

410 Statenlid **Haas** (PvdD) maakt duidelijk dat dit voorstel handelt over hobbyjacht en niet over schadebestrijding of populatiebeheer. Het gaat nu om het doden van in het wild levende dieren voor de lol, vanwege de hobby van mensen dat ze als hobby bloed mogen vergieten of inkomen door de inkomsten van buit aan te vullen.

415 Het statenlid zegt dat de provincie hoeder is van de natuur binnen de provinciale grenzen en de wet natuurbescherming geeft de provincie een belangrijke verantwoordelijkheid, namelijk: het instandhouden, beschermen en voorkomen van verslechtering van de natuur en de natuurlijke habitat. De argumentatie in de reactie van GS en PS past niet bij de genoemde verantwoordelijkheid. Indien GS negatieve gevolgen ziet voor de uitvoering van populatiebeheer en schadebestrijding zal dit op positieve wijze opgelost moeten worden als maatwerk bij ontheffingen en faunabeheerplannen en ook 420 bij opdrachten aan de faunabeheereenheid en op te stellen pachtcontracten en natuursubsidies. Dit zijn onderdelen van het jachtrecht en de wet natuurbescherming waar wel de bevoegdheden van de provincie liggen.

Het statenlid verneemt graag de reacties en staat open voor verbeteringen en herformuleringen om te doen wat nodig is.

425 Mevrouw **De Sain** (BBB) is kritisch op het voorstel en wijst erop dat honoreren van het voorstel van de PvdD ertoe kan leiden dat ondernemers die gevestigd zijn op een terrein dat kleiner is dan 40 hectare en omringd en is door provinciegrond, gedupeerd worden. Er mag dan immers niet gejaagd worden in het voor hem omringend gebied. De jacht die in het voorstel beschreven wordt, betreft vrije soorten 430 die altijd bejaagd mogen worden, zoals beschreven staat in de wet natuurbescherming.

Mevrouw **De Sain** (BBB) is van mening dat het huidige systeem en wettelijk kader goed werken. Zij twijfelt aan de juistheid van de bewering dat de dierstand een dalende trend vertoont. Uit cijfers van erkende organisaties blijkt namelijk dat de dierstand in Noord-Holland vanaf 2015 stabiel is. Indien de jacht verboden wordt, zal er schadevergoeding betaald moeten worden aan ondernemers en

435 de kans op voedselverspilling neemt toe. Er is namelijk geen afzetmarkt voor voedsel dat aangevreten is door dieren.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) zegt dat zijn fractie ook moeite heeft met hobby- en plezierjacht. Hij oppert dat GS bij het Rijk zou kunnen oproepen om in subsidievoorwaarden op te nemen dat jacht in het kader van wildlijsten niet uitgevoerd wordt alsmede om de Rode Lijst als standaardmodel aan te nemen. Hij vraagt om een toelichting op de stelling van GS dat het voorkomen en bestrijden van faunaschade op provinciale percelen moeilijker wordt als plezierjacht als instrument uit dit stelsel wordt gehaald.

445 De heer **Mantel** (JA21) betoogt dat wildbeheer in het algemeen noodzakelijk is. Meer vraatschade betekent immers meer onkostenvergoeding, minder opbrengst en waarschijnlijk een hogere prijs. Hij geeft aan dat JA21 het advies van GS overneemt en stelt een drietal vragen.

1. Hoeveel jagers mogen niet meer jagen indien het pleidooi van PvdD wordt gevolgd?
2. Wat wordt de omvang van de vraatschade als het voorstel van de PvdD wordt gehonoreerd?
- 450 3. In hoeverre conflicteert dit voorstel met landelijke wetgeving?

De heer **De Jong** (50PLUS) zegt dat het onderscheid tussen hobbyjacht en schadebestrijding door schadeveroorzakende diersoorten en andere wildsoorten, qua wetgeving erg in elkaar overlopen in dit initiatiefvoorstel. Voorts is de provincie niet de enige partner die eisen kan stellen aan ontheffing en vrijstelling van de hobbyjacht. Hij zegt dat er onvoldoende mogelijkheden zijn om mee te gaan in het initiatiefvoorstel, omdat de voorstellen onuitvoerbaar zijn conform de nieuwe wet. Daarom staat zijn fractie achter het advies van GS.

Mevrouw **Jansen** (D66) ziet een ontwikkeling waarbij er steeds vaker initiatieven worden genomen om de natuur en dieren te beschermen en rechten toe te kennen. D66 is daar een voorstander van en mist deze ontwikkeling in het denken in de reactie van GS op het initiatiefvoorstel. Zij vraagt de gedeputeerde om hierop te reflecteren in de reactie op het voorstel van PvdD en op de inhoud van het faunabeheerplan. Zij verneemt graag hoe hij de rol van dierenwelzijn daarin ziet.

Namens D66 zegt zij voorstander te zijn van een duurzaam welzijnsbeleid. Jacht moet zoveel mogelijk worden voorkomen en alleen maar worden gebruikt ten behoeve van beheer en schadebestrijding om de natuur weer in balans te brengen. Daarom is D66 tegenstander van jacht zonder nut en noodzaak. Jacht is een middel om de ecologische balans in een gebied te bewaren. Tevens vindt D66 dat de provincie moet werken aan een diervriendelijk alternatief voor de jacht. De gedeputeerde wordt gevraagd om een reactie op deze aansporing.

470 Namens het CDA heeft mevrouw **Koning** (CDA) moeite met de negatieve framing en woordkeuze van de PvdD ten aanzien van de jacht. Zij wijst erop dat de schadebestrijding en populatiebeheer bij de provincie liggen, terwijl de algemene jacht valt onder het Rijk. Daar gaat de provincie dus niet over. Indien de provincie haar taken slecht of niet uitvoert, dan kan dat leiden tot situaties die zich voordeden bij de **ganzenstand** en het feit dat ze in Noord-Holland voor ca. veertien miljoen aan schade veroorzaken.

Statenlid **Haas** (PvdD) benadrukt dat hobbyjacht voor de lol en niet de schadebestrijding ter discussie wordt gesteld.

Mevrouw **Koning** (CDA) beschouwt de door statenlid **Haas** (PvdD) gebruikte uitdrukking – ‘hobbyjacht voor de lol’ – als ongewenste framing. Zij zegt dat jacht draait om behoud van een goede wildstand en niet om de lol. Daarnaast gaat het Rijk en niet de provincie over de algemene jacht.

Ze pleit voor het terugbrengen van de populatie tot een aanvaardbaar niveau en kan zich niet vinden in de voorstellen van de PvdD en sluit zich qua argumentatie aan bij de reactie van GS.

485 Mevrouw **Koning** (CDA) vraagt tot slot of agendapunt 5.a.1 wordt behandeld bij het huidige agendapunt.

De **voorzitter** zegt dat de agendapunten gevoegd behandeld worden.

490 Mevrouw **Koning** (CDA) reageert op het faunabeheerplan wildsoorten en betwist de uitspraak van enkele partijen' die zeggen dat er onvoldoende aandacht is voor niet-dodelijke preventieve middelen en dat er geen onderzoek naar wordt gedaan. Navraag bij het IPO leert dat deze uitspraak niet klopt. Ze verwijst tevens naar een teler die twee ton per jaar alleen al betaalt aan niet-dodelijke preventieve middelen. Ze sluit af met steun voor het faunabeheerplan dat voldoet aan de wet natuurbescherming.

495 Mevrouw **Ouderkerken** (VVD) pleit namens de VVD voor een effectief en actief natuurbeheer. Daarin is een belangrijke rol weggelegd voor de jagers. Zij zorgen voor de instandhouding van de biodiversiteit en de ecosystemen.

Statenlid **Haas** (PvdD) vraagt aan mevrouw **Ouderkerken** (VVD) om haar bijdrage te beperken tot de hobbyjacht en de schadebestrijding buiten beschouwing te laten.

500 Mevrouw **Ouderkerken** (VVD) vervolgt haar betoog met de opmerking dat jagers geen stropers zijn en dus niet jagen voor de lol. De VVD komt dus niet aan de jacht.

Zij verwijst naar het bedrag dat landelijk wordt uitgekeerd aan boeren vanwege schade die door ganzen is toegebracht aan grasland en vraagt wat de toename aan belastinggeld zou zijn indien het voorstel van de PvdD wordt gehonoreerd, afgezien van de overlast voor boeren.

505 Mevrouw **Ouderkerken** (VVD) vraagt een van de indieners van het voorstel welk probleem zij willen oplossen. Indien het gaat om het beperken van overlast, hoort daar de jacht als concrete beheersmaatregel ter bescherming van ons systeem er gewoon bij. Zij sluit zich aan bij de reactie van GS.

510 Statenlid **Bwefar** (GL) zegt dat de provincie geen verplichting heeft tot het verhuren van jachtrechten. Bovendien brengt dit per jaar slechts 5000 euro op. Het statenlid concludeert dat er geen inzicht is op de invloed van jacht op schadebestrijding en dat de antwoorden van GS op vragen 1 en 2 van de PvdD voorbarig lijken. Het statenlid wil weten wat de gedeputeerde hiervan vindt.

515 Tevens stelt het statenlid de vraag naar de bereidheid om te luisteren naar de dierenbeschermingsorganisaties. Op basis van hun informatie en aanbevelingen zou er op geen enkel dier op de wildlijst gejaagd moeten worden.

Het statenlid verwijst naar het faunabeheerplan en vraagt of het uitgangspunt daarin niet zou moeten zijn: niet doden, tenzij.

520 In het faunabeheerplan mist het statenlid de stelling uit de wet natuurbescherming dat beheer ook onderdeel moet zijn van het faunabeheerplan. Het statenlid merkt daarbij op dat beheer niet hetzelfde is als doden, maar dat lijkt nu wel de insteek te zijn in het plan.

Door het statenlid wordt de vraag opgeworpen hoe de provincie enerzijds de verplichting heeft om wilde dieren te beschermen en anderzijds moet meewerken aan het afschieten van diezelfde dieren. Volgens het statenlid is er sprake van positieve framing van de jacht. Hobbyjagers jagen immers voor hun lol.

525 Mevrouw **Koning** (CDA) vraagt of statenlid **Bwefar** (GL) weet dat ondersteunend afschot voorafgegaan moet zijn door twee verjagingsacties.

Statenlid **Bwefar** (GL) antwoordt dat dit niet het geval is bij de jacht en niet te weten hoe dit geregeld is bij schadebestrijding.

Mevrouw **Koning** (CDA) zegt dat het statenlid doelde op de het faunabeheerplan.

530 Statenlid **Bwefar** (GL) beaamt dit en zegt dat het plan volgens de wet natuurbescherming gaat over schadebeheer, de jacht en schadebestrijding.

Het statenlid is er verbaasd over dat er niet besloten wordt tot bescherming van de soorten terwijl de faunabeheereenheid zelf aangeeft dat de aantallen van de dieren op de wildlijst afnemen.

535 Reagerend op de inspraakreactie van mevrouw **De Jong** (Fauna4Life) pleit het statenlid voor een dusdanige zetelverdeling waardoor dierenbeschermingsorganisaties daadwerkelijk invloed kunnen uitoefenen op het plan.

Tot slot vraagt het statenlid aan GS om bij het IPO te informeren of er bij hen onderzoek over de s-curve bekend is en zo neen, via IPO of P-12 of anderszins onderzoek hiernaar te laten verrichten. Hierdoor kan bepaald worden welke maatregelen voor soortenbeperking werkelijk nut hebben.

540 Mevrouw **De Sain** (BBB) vindt het belangrijk om te benadrukken dat niemand voor de lol een dier doodschiet. De jacht is gericht op wildbeheer.

Statenlid **Bwefar** (GL) schetst een gemengd beeld en betoogt dat er gevallen zijn waarin er ook voor de lol wordt gejaagd.

545 Mevrouw **Ouderkerken** (VVD) zegt dat zij in tegenstelling tot het statenlid **Bwefar** (GL) een compleet andere werkelijkheid rond jagers kent.

Statenlid **Haas** (PvdD) herhaalt dat hobbyjacht echt iets anders is dan populatiebeheer of schadebestrijding en verwijst naar jagersverenigingen die hun activiteiten beschrijven als een hobby. Het statenlid zegt dat een hobby beoefend wordt voor de lol.

550 De heer **Wallaart** (PvdA) betoogt dat faunabeheer twee domeinen kent: enerzijds populatiebeheer en schadebestrijding en anderzijds de jacht. Hij zegt dat de PvdA het liefst af wil van de jacht en is evenals het statenlid **Bwefar** (GL) van mening dat de provincie zelf het beleid op haar gronden mag bepalen.

Mevrouw **Koning** (CDA) vraagt waarom de heer **Wallaart** (PvdA) pas na schade wil overgaan tot beheer.

555 De heer **Wallaart** (PvdA) stelt een wedervraag naar de effectiviteit van jacht als middel om schade te beperken. Hij vindt dat het schadebestrijdingskader prima werkt.

Mevrouw **Koning** (CDA) zegt dat goed beheer ervoor zorgt dat het niet uit de hand loopt. Dat is o.a. gebleken bij de ganzen. Tot 2005 was er nauwelijks schade. Vanaf 2005 werd het moeilijk en is er voor veertien miljoen aan schade.

560 De heer **Wallaart** (PvdA) reageert en zegt dat de ganzen niet op de wildlijst staan. Hij verwerpt de suggestie dat de schade voorkomen had kunnen worden door het plaatsen van ganzen op deze lijst. De heer **Wallaart** (PvdA) sluit zich aan bij de opmerking van de heer **Mantel** (JA21) over de onvermijdelijkheid van het doden van wilde dieren in bepaalde gevallen, maar juist daarom pleit hij voor een beleidskader dat heel veel vertrouwen wekt. In dat kader vraagt hij hoe hard er gezocht is naar een deskundige op het gebied van dierenwelzijn voor de faunabeheereenheid. Als oplossing

565 vraagt hij om te bekijken of de dierenwelzijnsorganisaties zitting willen nemen in de faunabeheereenheid.

Mevrouw **Ouderkerken** (VVD) vraagt naar de toegevoegde waarde van zitting van dierenwelzijnsorganisaties in de faunabeheereenheid.

570 De heer **Wallaart** (PvdA) verwacht dat de deelname van de organisaties bijdraagt aan een breder draagvlak en transparantie.

Mevrouw **Schneemann** (Volt) heeft een aantal vragen voor de PvdD:

1. Hoe wordt ervoor gezorgd dat jagers, die ingezet worden bij het faunabeheer, geschoold en getraind blijven?
 - 575 2. Hoe wordt voorkomen dat er per regio ander beleid wordt gevoerd?
- Van GS wil zij weten of die het ermee eens is dat we een wildstand moeten hebben die niet alleen gebaseerd is op de schade die gemeld wordt.

Mevrouw **Hoogendoorn** (ChristenUnie) is het ermee eens dat de jacht geen sport moet zijn maar ten dienste moet staan van goed faunabeheer en schadebestrijding.

580 Zij refereert aan informatie uit de technische briefing waaruit blijkt dat achttien procent van de ganzen doorvliegt met kogels in hun lijf en vraagt aan GS hoe er beheerd/gejaagd kan worden zonder blijvende schade bij levende dieren.

*De **voorzitter** schorst de vergadering om 15.25 uur.*

*De **voorzitter** heropent de vergadering om 15.30 uur.*

585 *Eerste termijn GS*

Gedeputeerde **Beemsterboer** complimenteert Rosa Van der Heide wiens onderzoek mede-aanleiding is geweest voor het voorliggende initiatiefvoorstel. Voorts bedankt hij de PvdD voor de indiening daarvan. Hij start met een algemene reactie en zal daarna ingaan op de gestelde vragen.

590 De gedeputeerde wijst erop dat alle bevoegdheden m.b.t. de jacht op de vijf soorten toebehoren aan het Rijk en de jacht slechts door een wetswijziging kan worden gestopt. **Hij stelt voor om een technische briefing te organiseren.**

Statenlid **Haas** (PvdD) benadrukt dat het initiatiefvoorstel zich uitspreekt over de gronden waar de provincie bevoegdheden over heeft.

595 Gedeputeerde **Beemsterboer** vervolgt zijn voorstel voor een technische briefing over jacht, schadebestrijding, populatiebeheer en provinciale juridische positie ten aanzien van de jacht. Dit kan mogelijk gecombineerd worden met BIJ12 en deelname van faunabeheer. Het beperken van de jacht via het privaatrecht wordt door de gedeputeerde ontraden. De kans bestaat dat dit leidt tot meer schade. Daarnaast bestaat de kans dat vrijwillige jagers stoppen met de jacht in het kader van de

600 schadebestrijding.

Statenlid **Haas** (PvdD) vraagt naar het verband tussen hobbyjacht op de vijf diersoorten en schadebestrijding, waarbij in de eerste plaats moet worden uitgegaan van preventiemaatregelen en doden door middel van jacht het allerlaatste alternatief is.

605 De heer **Beemsterboer** zegt dat hij slechts melding maakt van het risico op het afhaken van de jagers indien zij alleen de schadebestrijding van de gans mogen doen.

Statenlid **Haas** (PvdD) merkt op dat de hobbyjacht goed is voor een derde van de gedode dieren in de provincie en vermoedt dat de overige 100.000 dieren voldoende oefening zijn voor de jagers om hun vak uit te kunnen oefenen.

610 Statenlid **Bwefar** (GL) vraagt waarom jagers die als taak hebben om te jagen in het kader van schadebestrijding ook moeten kunnen jagen op dieren die geen schade veroorzaken.

Gedeputeerde **Beemsterboer** benadrukt dat zijn uitspraak niet bedoeld is als een zekerheid en niet voor alle jagers hoeft te gelden.

Statenlid **Bwefar** (GL) vraagt of de jacht dus niet beperkt moet worden omdat de jagers het anders niet leuk genoeg vinden om aan schadebestrijding te doen.

615 Gedeputeerde **Beemsterboer** herhaalt zijn opmerking over het risico van afhaken en voegt daar aan toe dat minder jacht in het kader van schadebestrijding zal leiden tot financiële schade.

Mevrouw **Jansen** (D66) vraagt of zij uit de bijdrage van de gedeputeerde mag concluderen dat er wel degelijk jagers zijn die voor hun plezier jagen.

620 Gedeputeerde **Beemsterboer** heeft geen oordeel over de motivatie van jagers maar hij sluit niet uit dat sommigen jagen met het doel om voedsel te verkrijgen.

De heer **Wallaart** (PvdA) merkt op dat de tbo's aantonen dat jagers prima uit de voeten kunnen met het kader van schadebestrijding en populatiebeheer.

Gedeputeerde **Beemsterboer** wijst op het eerder genoemde risico, inclusief de gevolgen voor de provincie.

625 Hij gaat in op het faunaplan en zegt dat de provincie volgens de wet slechts een plan moet opstellen, zonder uitspraken te doen over het beheer. Faunabeheereenheid heeft alle partijen in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze kenbaar te maken en GS heeft geconstateerd dat het plan voldoet aan de wet.

630 Reagerend op de gestelde vragen, zegt hij blij te zijn met de uitnodiging van PvdD om het gesprek over de jacht te voeren.

In reactie op de inbreng van de PVV roept hij fracties op om politieke partijen in de Tweede Kamer te benaderen voor een wetswijziging.

JA21 krijgt als antwoord dat er 22 wildbeheereenheden en ca. 1500 jagers (vergunninghouders) actief zijn in de provincie. De vraatschade bedraagt ca. veertien miljoen.

635 Mevrouw **Jansen** (D66) vraagt specifiek naar de visie van de gedeputeerde op dierenwelzijn in de jacht en het veranderende denken over de leefomgeving, natuur en dieren.

Gedeputeerde **Beemsterboer** heeft als uitgangspunt dat jagers zoveel mogelijk rekening houden met het dierenwelzijn. Voor het overige bepaalt het Rijk of er jacht toegestaan is voor de genoemde vijf wildsoorten en beperkt de provincie zich tot vaststellen van het faunabeheerplan.

640 Statenlid **Haas** (PvdD) vraagt waarom er niet afgezien wordt van het gebruik van het jachtrecht.

Gedeputeerde **Beemsterboer** plaatst grote vraagtekens bij het gebruiken van de provinciale grondposities om iets dat wettelijk is toegestaan, niet toe te staan. Die handelwijze past niet bij een mede-overheid. Daarnaast wijst hij op zijn eerdere opmerkingen over de gevolgen voor schadebeheer en risico's van het afhaken van jagers.

645 Mevrouw **Bouhlef** (SP) vraagt wat de belangen van de vrijwilligers meer waard zijn dan die van de dieren.

Gedeputeerde **Beemsterboer** zegt dat het hem niet gaat om de vrijwilligers maar om de link tussen de vrijwilligers en het populatiebeheer en de schadebestrijding. Hij koestert hun inzet op het gebied van ganzenbeheer ter voorkoming van nog meer beheer in de toekomst.

650 Mevrouw **Bouhlef** (SP) wil weten of de initiatiefnota handelt over de hobbyjacht of de schadebestrijding.

Gedeputeerde **Beemsterboer** herhaalt zijn opmerking over het risico op het afhaken van de jagers.

De heer **Wallaart** (PvdA) vraagt in welke mate de jacht noodzakelijk is bij het beheer van de ganzenpopulatie. Hij wijst op het gebruik van andere methoden, waaronder ruivangsten.

655 Mevrouw **Bouhlef** (SP) zegt dat gevraagd wordt om het niet toestaan van de jacht op provinciale gronden. Dit betekent dat jagers hun activiteiten op andere gronden kunnen uitoefenen.

660 Gedeputeerde **Beemsterboer** zegt dat het niet toestaan van jacht op provinciale gronden financiële consequenties heeft en niet bevorderlijk is voor het populatiebeheer. Tegen de heer **Wallaart** (PvdA) zegt hij dat er in 2022, zestigduizend ganzen zijn geschoten in Noord-Holland. Dat is ca. de helft van de totale populatie die toch nog gegroeid is. Ruivangsten helpen zeker, maar ze zijn onvoldoende om de populatie te beheersen.

665 Statenlid **Bwefar** (GL) wil weten hoeveel bedrijven benadeeld worden indien de jacht op provinciegronden wordt gestaakt.

Gedeputeerde **Beemsterboer** heeft deze informatie niet paraat en zegt dat dit onderzocht kan worden.

670 Statenlid **Haas** (PvdD) vraagt of er voor de omliggende gronden een ontheffing aangevraagd kan worden voor schadebestrijding en er vervolgens preventieve maatregelen daar toegepast kunnen worden. Daardoor wordt het ontstaan van schade voorkomen.

Gedeputeerde **Beemsterboer** voorziet wel het risico op schade en noemt dit een vooruitblik op het faunabeheerplan gans.

Statenlid **Haas** (PvdD) zegt dat haar vraag niet handelt over ganzen maar over de vijf wildsoorten.

675 Gedeputeerde **Beemsterboer** wijst er nogmaals op dat het niet toestaan van jacht op de eigen gronden, effecten heeft op de soorten op de gronden eromheen.
In reactie op de vraag van GroenLinks over het ontbreken van andere beheermaatregelen verwijst hij

naar zijn eerdere uitleg over de rol van de provincie. Die behoort het plan alleen vast te stellen en het Rijk is dan aan zet voor de beheermaatregelen.

680 De vraag over de s-curve lijkt hem bestemd voor het Rijk omdat zij daarover gaan.

Statenlid **Bwefar** (GL) wil weten of hier sprake is van een toezegging van de gedeputeerde.

Gedeputeerde Beemsterboer zegt toe om deze vraag te stellen aan het Rijk. Op de vraag van Volt over een duidelijker beeld van de wildstand, antwoordt de gedeputeerde dat dit een geschikt onderwerp is voor een themaberaad.

685 De vraag van de ChristenUnie over aangeschoten ganzen zou hij graag willen behandelen bij de bespreking van het faunabeheerplan gans en het themaberaad.

Tweede termijn commissie

690 De heer **Wallaart** (PvdA) herhaalt zijn vraag over een dierenwelzijnsexpert in de faunabeheereenheid en geeft aan behoefte te hebben aan een zo compleet mogelijk beeld van de consequenties van het sluiten van de jacht op provinciegronden. Op basis hiervan kan er besluitvorming plaatsvinden.

Statenlid **Bwefar** (GL) vraagt of de gedeputeerde gaat onderzoeken hoeveel ondernemers geraakt worden indien de jacht op provinciegronden wordt gesloten.

695 Mevrouw **Ouderkerken** (VVD) houdt graag vast aan de huidige praktijk waarbij het faunabeheerplan ter toetsing wordt voorgelegd aan de verschillende organisaties.

Mevrouw **Koning** (CDA) legt uit wat de consequentie is voor een grondeigenaar van een perceel dat kleiner is dan 40 ha en gelegen is naast provinciale grond met een jachtverbod. In dat geval wordt de grondeigenaar gedupeerd omdat hij geen jachtrecht kan uitgeven.

700 De heer **Van Tiggelen** (PVV) is blij met de bijdragen de gedeputeerde, de BBB en van het CDA. Ter voorkoming van begripsverwarring pleit hij voor een onderscheid tussen doelloos afschieten en niet doelloos afschieten.

Mevrouw **Bouhlef** (SP) spreekt steun uit aan de PvdD en bedankt hen voor de agendering van de hobbyjacht.

705 De heer **Mantel** (JA21) is van mening dat uitgegaan moet worden van de integriteit van de individuele jager die de plicht heeft om dieren niet onnodig te laten lijden. Hij zegt dat het goed is om de samenhang tussen de verschillende soorten jacht te benoemen en sluit zich aan bij de opmerking van de heer **Wallaart** (PvdA) over een zo compleet mogelijk beeld van de consequenties van een verbod op de jacht.

710 De heer **Mantel** (JA21) geeft aan dat JA21 voornemens is om tegen het huidige initiatiefvoorstel te stemmen. Desondanks praat hij er graag over door omdat het een interessant onderwerp betreft.

Mevrouw **De Sain** (BBB) merkt op dat de ruivangst slechts twee weken per jaar geldt. Zij sluit af met de opmerking dat BBB geen onrechtmatigheden heeft aangetroffen in het faunabeheerplan.

715 Statenlid **Haas** (PvdD) bedankt de commissieleden voor hun inbreng en zegt dat het verkleinen van het jachtgebied binnen de provincie geen probleem is. Daarbij verwijst het statenlid naar de afschaffing van de hobbyjacht in de provincie Groningen en daar worden geen problemen gemeld. Gehoord hebbende de commissie stelt het statenlid voor om een redactieslag over de eerste twee voorstellen uit

720 het voorstel te doen en daarna opnieuw voor te leggen aan de commissie. Het statenlid vraagt om het faunabeheerplan nog niet goed te keuren of de goedkeuring in te laten trekken door GS, vanwege de onderlinge samenhang tussen het initiatiefvoorstel en het plan.

De **voorzitter** vraagt of het initiatiefvoorstel pas na de aangekondigde aanpassing door PvdD zal worden voorgelegd aan PS.

725 Statenlid **Haas** (PvdD) beaamt dit.

De **voorzitter** vraagt de commissie om reacties op het voorstel van PvdD.

730 De heer **Mantel** (JA21) wil weten of het doorschuiven van 'het stuk' juridische consequenties heeft voor de uitvoering.

De **voorzitter** kan de vraag van de heer **Mantel** (JA21) niet beantwoorden en vraagt of statenlid **Haas** (PvdD) daar een idee over heeft.

735 De heer **Mantel** (JA21) herhaalt zijn vraag over de mogelijke consequenties.

De **voorzitter** antwoordt dat het faunabeheerplan door GS is vastgesteld en doorgang zal vinden. Het initiatiefvoorstel staat hier los van en wordt dus apart behandeld.

740 Mevrouw **Ouderkerken** (VVD) vraagt of het initiatiefvoorstel wordt doorgeschoven en het faunabeheerplan besproken wordt in de volgende PS-vergadering.

745 De **voorzitter** antwoordt dat faunabeheerplan valt onder de bevoegdheid van GS en reeds door hen is vastgesteld. De indieners van het initiatiefvoorstel zullen t.z.t. een aangepast voorstel voorleggen aan PS.

De heer **Wallaart** (PvdA) wijst op de vraag van statenlid **Haas** (PvdD) en vraagt of de gevraagde intrekking überhaupt nodig en mogelijk is.

750 De **voorzitter** legt de vraag van de heer **Wallaart** (PvdA) voor aan GS.

Gedeputeerde **Beemsterboer** zegt dat er geen grondslag is om het faunabeheerplan in te trekken. Hij zegt ook dat er veel moeite wordt gedaan om dierenwelzijnsexperts op te laten nemen in de faunabeheereenheid. Vooral nog lukt dit echter niet.

755 De door hem voorgestelde technische briefing zou de start kunnen zijn van de zoektocht naar de informatie waar de heer **Wallaart** (PvdA) om vroeg.

De gedeputeerde gaat in op de vraag van GroenLinks en zegt dat het mogelijk is om op basis van een plot van de provinciale grondposities, in te schatten in welke gebieden de 40 hectare niet meer 'rond te maken is'.

760 De **voorzitter** rondt het agendapunt af met de conclusie dat het initiatiefvoorstel opnieuw ingediend en geagendeerd zal worden in de commissie. In de tussentijd komt er in antwoord op gestelde vragen, informatie vanuit GS en wordt er een technische briefing georganiseerd.

5.b Cultureel Erfgoed: Zienswijze PS op de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling sithouderschap werelderfgoed Hollandse Waterlinies

- 765 *De Wet gemeenschappelijke regeling is per 01-07-2022 gewijzigd. Voor 1-7-2024 moeten alle gemeenschappelijke regelingen voldoen aan de nieuwe wetgeving. Het college van GS vraagt Provinciale Staten om een zienswijze op de voorgestelde wijziging van de gemeenschappelijke regeling. Het college zal deze zienswijze delen met het Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies. Op grond van deze gemeenschappelijke regeling wijst het college van Gedeputeerde Staten uit haar midden een lid en plaatsvervanger aan.*
- 770 *Het voorstel voor behandeling is adviseren aan PS over de Statenvoordracht Wijziging GR Hollandse Waterlinies. De voordracht zal geagendeerd worden voor de PS vergadering van 11 december 2023.*

Eerste termijn commissie

- 775 De heer **Vendrig** (BBB) zegt dat BBB belang hecht aan behoud en bescherming van de Hollandse Waterlinies. Hij constateert een aantal positieve zaken in het stuk, waaronder het feit dat er geen bevoegdheden van PS worden overgedragen aan het GO.

Eerste termijn GS

Gedeputeerde **Beemsterboer** heeft geen aan hem gerichte vragen gehoord.

- 780 De **voorzitter** concludeert dat het advies van de commissie landelijk gebied in de vorm van een verslag aan PS zal worden toegezonden voor de PS-vergadering van 11 december en neemt aan dat dit advies als hamerstuk zal worden behandeld.

6. Rondvraag gedeputeerde Beemsterboer

Mevrouw **De Sain** (BBB) stelt vragen over de ganzenschade:

- 785 1. Kan de gedeputeerde aangeven hoever men is met het beperken van het eigen risico bij de ganzenschade van 20 procent naar vijf procent?
2. Kan de gedeputeerde vertellen hoe ver men is met het opstellen van het actieplan met daarin opgenomen afschaffing van de winterrust bij ganzen op de boerenakkers?
3. Kan de gedeputeerde vertellen wanneer deze twee zaken tot uitvoering komen?
- 790 Op vraag 1 antwoordt gedeputeerde **Beemsterboer** dat er gewerkt wordt aan de aanpassing van een hiermee gemoeide beleidsregel. Dat zal begin 2024 leiden tot een besluit over de aangepaste regel. Dit betekent dat aanvragen die in 2024 behandeld worden door Bij12, van deze nieuwe regel uit zullen gaan.
- Op vraag 2 is het antwoord: er is besloten om het actieplan tot onderdeel te maken van het faunabeheerplan ganzen. Afgesproken is dat winterrust als mogelijke beheermaatregel wordt meegewogen in het hele pakket van maatregelen dat bekeken zal worden. Als het inderdaad voordelen zou opleveren voor het populatiebeheer, dan kan dat misschien ook mogelijk worden gemaakt. 'Het eigen risico gaat al heel snel' en de aanpassing van de winterrust zal niet eerder dan de winter van 2024 ingaan, mede omdat het faunabeheerplan nog in voorbereiding is. Op www.ganzenplan.nl is de voortgang van het plan te lezen.
- 795
- 800

Statenlid **Haas** (PvdD) stelt vragen over de winterrust van trekvogels.

1. In hoeverre wordt er in het actieplan rekening gehouden met internationale afspraken om trekvogels als ganzen die in Nederland komen overwinteren met rust te laten? Het statenlid verwijst hierbij naar de argumentatie van GS om de winterrust niet af te schaffen.
- 805 2. In de provincie Utrecht wordt een groepsgerichte aanpak ingezet. Is de gedeputeerde bereid om met deze provincie in gesprek te gaan, eventueel in vorm van een expertmeeting en met deelname van leden van deze commissie?
- Op vraag 1 zegt gedeputeerde **Beemsterboer** dat in het faunabeheerplan ganzen, de gemaakte internationale afspraken omtrent trekvogels worden betrokken.

810 Antwoord op vraag 2: in het faunabeheerplan ganzen dat nu wordt opgesteld wordt met de FBE's van de provincies Flevoland, Utrecht, Zuid-Holland en Zeeland samengewerkt. Hierdoor worden kennis en ervaring en resultaten van onderzoeken gedeeld. Meer informatie is te vinden op: www.ganzenplan.nl
Mevrouw **Haas** (PvdD) vraagt of de resultaten van de samenwerking besproken kunnen worden in de commissie.

815 Gedeputeerde **Beemsterboer** antwoordt dat het faunabeheerplan, als resultaat van de samenwerking, besproken zal worden in de commissie.

De heer **Wallaart** (PvdA) verwijst naar een onderzoek van de Wageningen Universiteit. Daaruit blijkt dat de 25 procent duurzaamste melkveehouders economisch gezien veel betere rendementen realiseren dan de gangbare boer. Zijn vragen:

1. Hoe beoordeelt de gedeputeerde deze studie?
2. Wat vindt de gedeputeerde van het feit dat er relatief weinig van dit soort boeren in Noord-Holland is gevestigd?
3. Wat gaat de gedeputeerde doen om deze boodschap breed te verspreiden onder Noord-Hollandse agrariërs?

825 Gedeputeerde **Beemsterboer** antwoordt dat de studie nog niet compleet geanalyseerd is. Hij heeft geen directe verklaring voor het feit dat er relatief weinig van deze agrariërs in Noord-Holland gevestigd zijn.

De gedeputeerde belooft om het onderzoek te noemen tijdens een landbouwoverleg op donderdag a.s.

830 De **voorzitter** sluit het agendapunt af.

De voorzitter schorst de vergadering om 16.25 uur.

835 *De voorzitter heropent de vergadering om 16.40 uur.*

7. A-agenda Natuur, Landschap, Water en Bodem

7. a Natuur: Programma Natuurwerk 2024

840 *Het programma Natuurnetwerk (PNN) wordt met de komst van het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) uitgebreid met opgaven op het gebied van water, bodem en klimaat. Het programma sluit aan bij de gebiedsgerichte werkwijze die vanaf 2020 is ingezet en steeds meer vorm krijgt in de verschillende gebieden. Het PNN en haar opvolger wordt jaarlijks geactualiseerd en ter besluitvorming aan Provinciale Staten voorgelegd.*

845 *Het voorstel voor behandeling is adviseren aan PS over de Statenvoordracht Programma Natuurwerk 2024. De voordracht zal geagendeerd worden voor de PS vergadering van 11 december 2023.*

Eerste termijn commissie

850 De heer **Dijksen** (SP) begrijpt niet dat GS aandachtspunten en projecten die gaan over recreatie en water nu al in het PNN zet. Hij betoogt dat het PNN hier niet over gaat.

Hoewel hij snapt dat GS het PNN in het PPLG wil verwerven, maar dat is geen reden om de genoemde punten alvast in het PNN op te nemen terwijl het PPLG nog niet is vastgesteld. Ook vraagt hij zich af of geld dat bestemd is voor de natuur op deze wijze naar recreatiedoelen gaat.

855 Mevrouw **Jansen** (D66) heeft een aantal vragen en zorgen.

1. In hoeverre gaat de toevoeging van landbouw drukken op het budget voor programmering van het natuurnetwerk.
2. Als er tot 2027 geen probleem is, wat betekent dat dan voor de periode tot 2029 waarin de

inrichting van het NNN nog gerealiseerd moet worden?

860 3. Er is een extra bedrag van 35 miljoen vrijgemaakt ten behoeve van het PPLG, waarvan een deel zou kunnen worden ingezet voor NNN. Wordt nu daadwerkelijk een deel ingezet voor NNN en zo ja: hoeveel is dat dan?

865 De heer **Vendrig** (BBB) heeft een punt van orde en vraagt of er een lid van GS aanwezig is in de vergaderzaal.

De **voorzitter** antwoordt dat er een lid aanwezig is.

870 De heer **Stulemeijer** (50PLUS) zegt dat de focus van het PNN ligt op de afronding van het natuurnetwerk in combinatie met de gebiedsgerichte aanpak stikstof en natuurmaatregelen die deels gefinancierd worden via het programma natuur. Het programma Groene Uitweg is eveneens opgenomen in het PNN. Voor de dekking van het voorziene tekort is uitgegaan van de middelen uit het transitiefonds. Door de val van het kabinet is er onduidelijkheid over dit fonds. Hierdoor is de hoogte van het bedrag waar de provincie aanspraak op kan maken, nog niet zeker. Omdat de reserve niet negatief mag staan is er

875 vanaf 2025 zoveel mogelijk binnen het budget van de reserve groen geraamd.

De heer **Stulemeijer** (50PLUS) maakt enkele kritische opmerkingen over de verwerving van gronden, uitvoeringsprojecten en de financiering en vraagt zich uiteindelijk af hoe 50PLUS accoord kan gaan met de voordracht.

880 Statenlid **Haas** (PvdD) maakt zich zorgen over de voortgang van het PNN en vraagt hoe GS de nog resterende 3000 ha gaat verwerven binnen de komende jaren. Het statenlid wil ook weten of het realisatieplan 2020 daar nog adequaat voor is ingericht. Het statenlid ziet dat er gebieden zijn waarvan het percentage stikstofgevoelige habitat onder de kdw ligt, maar daar zijn geen maatregelen aan gekoppeld. Daarom wil het statenlid weten hoe dat wel inzichtelijk wordt gemaakt.

885 Mevrouw **Gordijn** (JA21) deelt de financiële zorgen van 50PLUS en beveelt aan om eerst de huidige natuur op een goede wijze te beheren en nog meer te doen indien er extra geld wordt verkregen. Ten aanzien van de uitruilgronden had zij eerder de zorg uitgesproken over het dwingen van telers om ten behoeve van de realisatie van het natuurnetwerk, zich te verplaatsen naar landbouwgronden die

890 minder geschikt zijn voor hun teelt. De zorgen bestaan nog steeds na lezing van het programma natuurnetwerk waarin grondonteigening niet wordt uitgesloten. Zij zegt dat JA21 vindt dat onteigening vrijwillig mag plaatsvinden maar nooit via dwang.

Over het budget van 41 miljoen voor het dekken van de kosten voor duurzame instandhouding van stikstofgevoelige Natura2000-gebieden, vraagt zij om eerst te kijken naar de werkelijke stand van de

895 natuur alvorens allerlei modellen te gaan berekenen en daarop te acteren.

Verwijzend naar de kap van 13000 bomen in Egmond aan Zee vraagt zij om informatie over de Bossenstrategie en aanplantlocaties. Tot slot wil zij weten of er concrete plannen zijn om de 1.8 miljoen voor de invasieve soorten te besteden.

900 De heer **Van Tiggelen** (PVV) bestempelt de voorliggende voordracht als bemoeizucht met de natuur en spreekt van tekentafelnatuur. Hij hekelt het beleid rond klimaat en het gebruik van RIVM-modellen. Middels een uitgebreide berekening concludeert hij dat de totale ammoniakuitstoot van de agrarische sector in de provincie uitkomt op 'een gedeelte van bijna niets, gedeeld door bijna 100000'.

905 Hij benadrukt dat zijn berekening slechts de getalsmatige kant van de ammoniak betreft. De natuurkundige kant daarvan licht hij een volgende keer graag toe. Hij eindigt met de oproep: 'laat de natuur en de boeren met rust!'.

De heer **Vendrig** (BBB) refereert aan de rekensessie van de heer **Van Tiggelen** (PVV) en hoopt dat zijn bijdrage nog hout gaat snijden.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) vraagt aan de heer **Vendrig** (BBB) of zijn berekening niet klopt.

- 910 De heer **Vendrig** (BBB) antwoordt dat zijn bijdrage wellicht in het niet valt bij die van de heer **Van Tiggelen** (PVV). Hij zegt dat BBB het opgaan van het NNN in het PPLG onderschrijft. In de aandachtspunten die per deelgebied worden weergegeven, mist BBB de koppeling met de landbouw. Daardoor is in veel gebieden niet duidelijk dat agrarische ondernemers hun bedrijfsvoering moeten aanpassen en op welke wijze. Ook is onduidelijk wat bedoeld wordt met de opmerking dat het
- 915 agrarisch natuurbeheer aandacht behoeft. De heer **Vendrig** (BBB) bespeurt een verschuiving in het denken over stikstof en vraagt in hoeverre de provincie zich middels dit PNN vastlegt op projecten die gebaseerd zijn regelgeving die straks mogelijk niet meer geldt.

De heer **Dessing** (FvD) vraagt of BBB zich kan scharen achter het beleid van gedwongen onteigening.

- 920 De heer **Vendrig** (BBB) verwijst naar afspraken in het coalitie-accord en zegt dat zijn bijdrage niet sloeg op stikstof. Daarnaast beschouwt hij onteigening als een middel dat pas in het uiterste geval ingezet wordt.

De heer **Dessing** (FvD) concludeert dat de heer **Vendrig** (BBB), gedwongen onteigening niet uitsluit.

- 925 Mevrouw **Gordijn** (JA21) wil weten of BBB vindt dat stikstofdepositie een negatief effect heeft op de te behalen natuurdoelen in het PNN. .

De heer **Vendrig** (BBB) zegt dat BBB zich moet houden aan de wetgeving en deze is aan het veranderen.

Mevrouw **Gordijn** (JA21) vraagt nogmaals of BBB over zal gaan tot gedwongen onteigening op basis van stikstofdepositie.

- 930 De heer **Vendrig** (BBB) antwoordt dat er niet onteigend kan worden op basis van stikstof. Daarnaast wordt de staat van instandhouding gemonitord en daarin speelt niet alleen stikstofdepositie een rol.

Mevrouw **Gordijn** (JA21) verwijst naar de voordracht. Daarin leest zij dat onteigening op basis van stikstofdepositie mogelijk is en vraagt of de BBB dit steunt.

- 935 De heer **Vendrig** (BBB) antwoordt dat de BBB hier niet achter staat. Voor wat betreft de staat van de natuur gaat BBB uit van de staat van instandhouding en niet van de depositie. Hij gaat in op de financiële paragraaf en kijkt uit naar de beantwoording van schriftelijke vragen die gesteld zijn over de dekking van de provinciale subsidieregeling na 2025. Hij wist op de onzekerheid over de Rijksbijdrage voor realisatie van het NNN. Hij voorziet een zorgelijk scenario waarin gestarte projecten, ten gevolge hiervan, stilvallen of niet afgemaakt worden. Hij vraagt
- 940 zich af of als alternatief hiervoor begonnen wordt met 'no regret projecten'. Graag hoort hij een reflectie van GS hierop. Tot slot verwijst hij naar een passage waarin staat dat de natuur 'onder druk staat'. Dit beschouwt hij als een subjectief oordeel en roept op tot objectief taalgebruik in de voordrachten.

945 Mevrouw **Bakker** (VVD) sluit zich aan bij de bijdrage van de BBB en is blij met de voortvarende afhandeling van het NNN. Het opgaan van NNN in PPLG heeft de zegen van de VVD. Dit geldt ook voor de start van zorgvuldige gebiedsprocessen. Zij maakt zich zorgen over de financiering van de 800 miljoen en roept op om bij het kiezen van projecten rekening te houden met mogelijk stilvallende financiering van het Rijk.

950 De heer **Dessing** (FvD) vraagt wat bedoeld wordt met de uitdrukking dat de natuur onder druk staat. Hij zegt dat het stikstofprobleem alleen bestaat in de modelmatige werkelijkheid van het RIVM. Stikstof is namelijk een gecreëerd probleem.

Hij gaat in op de financiële consequenties en zegt dat de 8,6 miljoen euro voor de verbrakking Westzaan totale waanzin is, indien die bedoeld is om CO₂-uitstoot terug te dringen.

955 De heer **Dessing** (FvD) roept op om de plannen voor Park21 in Haarlemmermeer niet uit te voeren. Hiervoor moeten behoorlijk wat boeren onteigend worden, terwijl een meerderheid van de bevolking van Noord-Holland zich hiertegen uitspreekt. Daarnaast is de reductie van stikstofuitstoot het achterliggende doel van dit plan. Hier plaatst hij grote vraagtekens bij.

960 Van de gedeputeerde wil hij weten of de cijfers over stikstofneerslag in de Natura2000-gebieden ontleend zijn aan het aeriusmodel of gebaseerd op observaties op de grond. In het laatste geval ontvangt hij graag de cijfers en in het eerste geval verwijst hij naar de commissie Hordijk die het model als onbetrouwbaar heeft gebrandmerkt. Bovendien is de depositiewaarde in dit model minstens duizend keer hoger dan in vergelijkbare gebieden in Europa.

De rekenexercitie van de PVV wordt door de heer **Dessing** (FvD) teruggebracht tot de conclusie dat één konijnenkeutel per m² de KDW overschrijdt.

965 Hij vraagt om het aeriusmodel los te laten in plaats van de modelwerkelijkheid op te leggen aan de natuur en de leefomgeving van boeren en burgers.

Ten aanzien van de uitkoop, vraagt de heer **Dessing** (FvD) hoeveel geld er is gereserveerd voor het uitkopen van de boeren. Eerder verklaarde hij zich een tegenstander van het gedwongen uitkopen van agrariërs.

970 Alles overziend besluit de heer **Dessing** (FvD) met de mededeling niet integraal te kunnen instemmen met de voordracht. Het FvD is wel voor goed natuurbeheer maar dan wel op basis van gezond verstand.

Mevrouw **Hoogendoorn** (ChristenUnie) stelt een aantal vragen:

975 1. Kan de provincie een rol spelen bij de inzet van de voormalige golfbaan als verbindingszone tussen het Naardermeer en het Gooimeer?

2. Is er een mogelijkheid om iets te doen aan het rondje Naardermeer? Bij natte weersomstandigheden is deze slecht begaanbaar.

3. Is het mogelijk om de verkenning naar de rol van de paardenhouderij bij de Binnenduinrand te versnellen, teneinde duidelijkheid te geven aan de betrokken partijen?

980 4. Het staat vast dat de begrote 7,7 miljoen voor Park21 in de Haarlemmermeer niet volledig tot besteding komt. Hoelang mag geld op de plank blijven liggen en is het niet beter om dit te 'verspreiden'?

985 5. Hoe kijkt de gedeputeerde aan tegen het feit dat een deel van Park21 wordt ontwikkeld tot evenemententerrein terwijl het park bedoeld was als recreatiegebied voor de vele inwoners van de Haarlemmermeer?

6. Is er een mogelijkheid om de gemeente Haarlemmermeer te prikkelen om in actie te komen, gegeven de situatie dat het plan voor Park21 niet van de grond komt en er geld op de plank blijft liggen?

990 Met het oog op de integrale aanpak van toekomstbestendig natuur- en klimaatbeheer, staat mevrouw **Schneemann** (Volt) achter het samenvoegen van NNN en PPLG. Ze vraagt om duidelijkere grafieken

waarin de stikstofdepositie wordt weergegeven.

Zij pleit voor een actieplan waarin duidelijk wordt welke doelen op het gebied van waterkwaliteit niet gehaald zijn en hoe die wél gehaald gaan worden.

995 Voorts pleit zij voor een plan ter voorkoming van verdere afname van de waterkwaliteit en verwijst daarbij naar de uitdagingen in de ruimtelijke ordening en de landbouwtransitie.

Van de gedeputeerde wil zij weten wanneer er plannen gemaakt gaan worden voor de transitie naar kringlooplandbouw. Daardoor ontstaat duidelijkheid voor de agrariërs en wordt voorkomen dat ze in een later stadium verrast worden door strengere maatregelen vanwege de impact van hun handelen op de waterkwaliteit. In het verlengde hiervan pleit mevrouw **Schneemann** (Volt) voor het gebruik van de watertoets om de invloed van een project op de waterkwaliteit in beeld te brengen.

Hieruit voortvloeiend vraagt stelt zij drie vragen:

1. Is GS bereid om de kdw-doelen te koppelen aan de landbouwtransitie?

2. Vindt GS het ook zorgelijk dat de kdw-doelen nog ver weg zijn terwijl de deadline nadert?

1005 3. Is GS bereid om een actieplan voor het behalen van de KDW-doelen te maken?

Tot slot vraagt zij of GS van plan is om de grond bij het Noord-Kennemerland pfas-vrij te maken.

Statenlid **Van Wijnen** (GL) geeft goedkeuring aan het samenvoegen van NNN en PPLG. Evenals andere fracties heeft het statenlid ook zorgen over de financiering en sluit zich aan bij eerdere vragen daarover.

1010 Het statenlid constateert dat er regelmatig geen match is tussen gesignaleerde aandachtspunten en daaraan gekoppelde projecten en processen. Als voorbeeld benoemt het statenlid de situatie in de Harger- en Pettemerpolder. Van GS wil het statenlid weten hoe de mismatch precies in elkaar zit.

Ten slotte vraagt het statenlid om een toelichting op de constatering in de voordracht dat er verbindingen tussen gebieden noodzakelijk zijn, zonder vermelding van de wijze waarop die tot stand moeten komen.

1015

De heer **Stam** (PvdA) vindt het goed om het NNN te koppelen aan PPLG. Dat bevordert het maken van integrale afwegingen. Hij kijkt uit naar de discussies in het kader van het PPLG en is benieuwd naar hoe de nieuwe Tweede Kamer aankijkt tegen de Rijksbijdragen en stikstof.

Reagerend op enkele eerdere bijdragen zegt hij op basis van zijn eigen waarnemingen dat er wel degelijk een probleem is met de natuur.

1020

Mevrouw **Koning** (CDA) start met de mededeling dat het CDA focust op de afronding van NNN. Over de verwerving van gronden heeft het CDA een andere visie dan GS. Als voorbeeld noemt zij de 300 hectare extra NNN in de Binnenduintrand, waar het CDA geen voorstander van is. Zij stelt de opmerking dat GS zonder externe bronnen tot 2027 voldoende geld heeft om aan het NNN te werken, ter discussie en vraagt of hier soms het beheer buiten beschouwing is gelaten.

1025

Het CDA vindt dat er alleen extra NNN mag worden toegevoegd als er voldoende geld is voor langjarig beheer en verneemt graag hoe GS dat gaat borgen.

Met betrekking tot het transitiefonds ging zij ervan uit dat dit bedoeld is voor transitie van de landbouw en voor stikstofreductie. Daarom vraagt zij of het geld uit dit fonds onbeperkt inzetbaar is voor het NNN en welk percentage wél hiervoor besteed mag worden.

1030

Ook vraagt zij om toezending van het Natuurplan 2024, inclusief de ingediende zienswijzen, vóór de aanstaande PS vergadering.

Aangezien de kaders van het **hulpplanproces** PPLG nog niet bekend zijn en het ministerie aangeeft dat er een ander instrument komt voor de kdw's, vraagt zij hoe GS hiermee omgaat in het licht van het PPLG.

1035

Mevrouw **Koning** (CDA) sluit af met de verwachting dat er amendementen ingediend gaan worden indien partijen als BBB en anderen de boskap in de Schoorlse duinen en de onteigening vanwege

stikstof niet willen.

1040

De **voorzitter** zegt dat de vergadering tot maximaal 17.45 uur kan duren en stelt voor om na de reactie van GS te bepalen hoe de vergadering af te ronden.

Eerste termijn GS

1045

Gedeputeerde **Kocken** zegt dat dit PNN opgelijnd is op te gaan in het PPLG, vanuit de gedachte dat natuur, landbouw, klimaat en water in samenhang beschouwd moeten worden. Dit betekent pertinent niet dat natuurgeld niet aan natuur zal worden besteed. Zij wijst er bovendien op dat maatregelen uit het natuurbeleid, ten goede kunnen komen van recreatie.

1050

Over het incidentele geld voor PPLG zegt zij dat nu bekeken wordt hoe dat het beste besteed kan worden. Daarbij verandert het perspectief door het stranden van het Landbouwaccord en de val van het kabinet. In het algemeen geldt voor de provincie dat bij het maken van plannen, gekeken wordt naar de realiteit van dat moment. Zij onderkent het risico dat wetgeving verandert tijdens de uitvoering van plannen, maar dit risico heeft altijd al bestaan.

De heer **Vendrig** (BBB) vraagt of deze werkwijze ook geldt bij bedrijfsverplaatsingen.

1055

Gedeputeerde **Kocken** antwoordt dat de koers gewijzigd kan worden, zolang een proces loopt. Daarnaast wijst zij erop dat onteigening helemaal geen doel op zich is. Over het begrip vrijwillige onteigening zegt zij dat het inhoudt dat er met iemand een afspraak is gemaakt dat die stopt met zijn/haar bedrijf.

1060

De heer **Stam** (PvdA) vraagt of de PPLG-plannen beoordeeld zullen worden op basis van de geldende wetgeving en mogelijkheden van het desbetreffende moment.

Gedeputeerde **Kocken** antwoordt dat de koers elk jaar gewijzigd kan worden bij de vaststelling. Daarnaast doet GS aanpassingen op basis van de wijzigende realiteit.

De heer **Stam** (PvdA) zegt dat dit niet zijn vraag was.

1065

De heer **Vendrig** (BBB) zegt op zoek te zijn naar de toezegging dat een voorgenomen verplaatsing van een bedrijf stopgezet wordt indien er een wijziging optreedt in de regelgeving op basis waarvan de verplaatsing werd afgedwongen.

1070

Gedeputeerde **Kocken** antwoordt dat verplaatsingen niet per se op basis van regelgeving hoeven plaats te vinden. Ook de constatering dat 'dingen ongelukkig dicht op elkaar zitten' kan aanleiding zijn voor verplaatsing. Reagerend op de opmerkingen over een modelmatige werkelijkheid zegt zij dat het afschaffen van een model niet inhoudt dat daarmee het probleem is opgelost.

1075

De **voorzitter** reageert op een opmerking van de gedeputeerde en stelt aan de commissie voor om geen interruptievragen te stellen en aan het eind van de beantwoording in eerste termijn door gedeputeerde **Kocken**, te bepalen of de vergadering wordt voortgezet op donderdag a.s. of in de Staten.

1080

In antwoord op de vragen van de SP over hoge kosten, antwoordt de gedeputeerde dat dit o.a. te maken heeft met de verwerving van grond, procesgeld en inrichtingskosten, Tegen D66 en de heer **Vendrig** (BBB) zegt zij dat de natuurwaarde van locaties waar agrariërs zowel hun agrarische werkzaamheden als natuurbeheer verrichten, niet heel hoog kan zijn vanwege de landbouw. Een dergelijke situatie vraagt om aandacht. Zo moeten de passages over aandacht vragende

zaken gelezen worden.

De gedeputeerde maakt duidelijk dat natuur niet op zichzelf staat maar een wisselwerking heeft met activiteiten van agrariërs.

Ten aanzien van de Bossenstrategie verwijst zij naar de technische briefing hierover.

1085 Over de invasieve exoten zegt zij dat er eerst een plan gemaakt moet worden en vervolgens worden daar middelen voor vrijgemaakt.

Reagerend op vragen over de benodigde middelen zegt de gedeputeerde dat 2027 kan worden doorgegaan met de werkzaamheden die nodig zijn om het NNN te voltooien. Tot 2027 is dat probleem er dus niet in volle omvang, maar als het Rijk 'helemaal niet doorkomt', zal er een groot probleem ontstaan.

1090

De gedeputeerde verwacht niet dat de provincie een ruime keus heeft in de doelen waaraan het transitiegeld wordt uitgegeven. Geld dat door de provincie voor een bepaald doel is verkregen, moet namelijk ook aan dat specifieke doel worden uitgegeven.

1095 De **voorzitter** onderbreekt gedeputeerde **Kocken** en stelt voor om de vergadering te schorsen en op donderdagavond a.s. te heropenen.

De heer **Dessing** (FvD) merkt op dat dit agendapunt handelt over een zeer belangrijk onderwerp en heeft er bezwaar tegen dat de gedeputeerde niet geïnterrupteerd mocht worden. Hij vindt dat de beantwoording van GS desnoods herhaald moet worden op donderdag a.s., zodat er sprake is van een ordentelijk proces.

1100

De **voorzitter** concludeert dat er enthousiasme is voor het voorstel van de heer **Dessing** (FvD) en stelt voor om de beantwoording van GS op donderdag a.s. te doen.

1105 *Om 17.45 uur schorst de **voorzitter** de vergadering.*